

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Jõustumise kp:
Avaldamismärge:

Riigikogu
otsus
algtekst
05.01.2020
RT II, 13.11.2018, 2

Hapestumise, eutrofeerumise ja troposfääriosooni vähendamise 1999. aasta protokoll I lisa muutmine [Otsus 2012/1]

Vastu võetud 04.05.2012

[Piiriülese õhusaaste kauglevi 1979. aasta konventsiooni hapestumise, eutrofeerumise ja troposfääriosooni vähendamise protokolliga ühinemise ja protokoll 2012. aasta muudatuste heakskiitmise seadus](#)

[Piiriülese õhusaaste kauglevi konventsioon](#)

[Välisministeeriumi teadaanne välislepingu jõustumise kohta](#)

Hapestumise, eutrofeerumise ja troposfääriosooni vähendamise 1999. aastaprotokoll osalised otsustavad täitevorgani 30. istungil muuta piiriülese õhusaaste kauglevi konventsiooni hapestumise, eutrofeerumise ja troposfääriosooni vähendamise 1999. aasta protokoll (Göteborgi protokoll) I lisa järgmiselt.

Artikkel 1 I lisa muutmine

1. Lõikes 1:

a) sõnad "Kriitiliste saastetasemete ja-koormuste kaardistamise meetodite ja kriteeriumide käsiraamat selliste geograafiliste alade jaoks, kus neid tasemeid ja koormusi ületatakse" asendatakse sõnadega "Kriitiliste saastetasemete ja -koormuste ning õhusaastemõjude, ohtude ja suundumuste modelleerimise ja kaardistamise meetodite ja kriteeriumide käsiraamat";

b) sõnad "seda ei tee" neljanda lause lõpus asendatakse sõnadega "on koormused, mis ei avalda ökosüsteemide ülesehitusele ja toimimisele pikas perspektiivis kahjulikku mõju";

c) viienda lauselõppu lisatakse sõnad ", nagu ladestuminetaimkattesse";

d) viimases lauses lisatakse sõnade "lepinguosaliste esitatud" järele sõnad "ja täitevorgani kinnitatud" ning

e) viimases lauses asendatakse sõna "ülemäärade" sõnaga "vähendamiskohustuste".

2. Lõige 2 asendatakse järgmise tekstiga.

2. Kanadas on happesadestuse kriitilised koormused ja geograafilised piirkonnad, kus neid ületatakse, määratud jakaardistatud järvede ning metsa ökosüsteemide jaoks, kasutades samalaadseid teaduslikke meetodeid ja kriteeriume nagu konventsiooni dokumendis "Kriitilisesaastetasemete ja -koormuste ning õhusaaste mõjude, ohtude ja suundumuste modelleerimise ja kaardistamise meetodite ja kriteeriumide käsiraamat". Väävlja lämmastiku kriitilised saastekoormused ning nende ületamise tasemed on kaardistatud kogu Kanadas (laiuskraadist 60° N lõuna pool) ja väljendatud happekvivalentidena ühel hektaril aasta kohta (Kanada happesadestuse hindamine 2004; Kanada keskkonnaministrite nõukogu 2008). Peale selle on Albertaproovintsis vastu võetud Euroopas muldade puhul kasutatavad üldised kriitilisesaastekoormuste klassifitseerimise süsteemid, mille abil määratakse potentsiaalset happesust, määratledes mullad kas happesadestuste suhtes ülimalt tundlikuna, mõõdukalt tundlikuna või mittetundlikuna. Iga mullaklassi puhul on määratletud kriitilised, siht- ja seiret vajavad koormused ning vajaduse korral tehakse ettekirjutusi riskijuhtimismeetmete kasutusevõtuks Albertahappesadestuse reguleerimise raamistiku alusel.

3. Lõige 3 asendatakse järgmise tekstiga.

3. Neid saastekoormusi ja mõjusid kasutatakse integreeritud hindamistegevuses – muu hulgas pakuvad neesisendandmeid rahvusvahelistele püüdlustele hinnata ökosüsteemi reaktsiooni hapestavate ühendite koormusele – ja neist juhindutakse II lisas toodud vähendamiskohustuste kehtestamisel Kanada jaoks.

4. Lõige 4 asendatakse järgmise tekstiga.

4. Ameerika Ühendriikide puhul võetakse hapestumise mõjude hindamisel arvesse ökosüsteemide tundlikkust ja reageerimishapestavate ühendite koormusele, kasutades eksperdi hinnangul põhinevaid teaduslikke meetodeid ja kriteeriume ning arvestades ökosüsteemides asetleidvate lämmastikuärastusprotsessidega seotud määramatust. Välisõhu kvaliteedisekundaarsete siseriiklike standardite kehtestamisel NO_x ja SO₂ suhtes võetakse arvesse ka kahjulikku mõju taimedele ja ökosüsteemidele. Integreeritud hindamismudelitest ja õhukvaliteedi standarditest juhindutakse III lisas toodud vähendamiskohustuste kehtestamisel Ameerika Ühendriikide jaoks.

5. Lõikele 5 eelnevas pealkirjas lisatakse sõnade "EMEPi geograafilisel rakendusalaal paiknevate lepinguosalistepuhul" ette "A".

6. Lõikes 5:

a) sõnad "Kriitiliste saastetasemete ja-koormuste kaardistamise meetodite ja kriteeriumide käsiraamat selliste geograafiliste alade jaoks, kus neid tasemeid ja koormusi ületatakse" asendatakse sõnadega "Kriitiliste saastetasemete ja -koormuste ning õhusaastemõjude, ohtude ja suundumuste modelleerimise ja kaardistamise meetodite ja kriteeriumide käsiraamat";

b) sõnad "mida ökosüsteem suudab pikaajaliselt kahjustumata taluda" asendatakse sõnadega "mis ei avalda ökosüsteemide ülesehitusele toimimisele pikas perspektiivis kahjulikku mõju" ning

c) viimases lauses asendatakse sõna "ülemäärade" sõnaga "vähendamiskohustuste".

7. Lisatakse uus jagu B ja lõige 5a:

B. Põhja-Ameerikas paiknevate lepinguosaliste puhul

5a. Ameerika Ühendriikide puhul võetakse ökosüsteemidele biogeenselämmastiku (eutrofeerumise) poolt avaldatava mõju hindamisel arvesse ökosüsteemide tundlikkust ja reageerimist lämmastikuühendite koormusele, kasutades eksperdi hinnangul põhinevaid teaduslikke meetodeid ja kriteeriume ning arvestades ökosüsteemides aset leidvate lämmastikuärastusprotsessidega seotud määramatust. Välisõhu kvaliteedi sekundaarsete siseriiklike standardite kehtestamisel NO_x suhtes võetakse arvesse ka kahjulikku mõjutaimedele ja ökosüsteemidele. Integreeritud hindamismudelitest ja õhukvaliteedistandarditest juhindutakse II lisas toodud vähendamiskohustuste kehtestamisel Ameerika Ühendriikide jaoks.

8. Lõiked 6, 7 ja 8 asendatakse järgmise tekstiga.

6. Osooni kriitilised saastetasemed (määratletud artiklis 1) on mõeldud taimede kaitseks ning need on määratud vastavalt konventsiooni dokumendile "Kriitiliste saastetasemete ja-koormuste ning õhusaaste mõjude, ohtude ja suundumuste modelleerimise ja kaardistamise meetodite ja kriteeriumide käsiraamat". Neid väljendatakse kas õhulõhede avatuse või kontsentratsioonide kumulatiivse väärtusena puulatvades. Eelistatavalt põhinevad kriitilised tasemed õhulõhede avatusele – seda peetakse bioloogiliselt asjakohasemaks näitajaks, kuna see võtab arvesse kliima, mullastiku ja taimedega seotud tegurite mõju osooni tarbimisele taimkatte poolt.

7. Osooni kriitilised saastetasemed on määratud mitme põllukultuuri, (pool)looduslike taimede ja metsapuude jaoks. Valitud kriitilised tasemed on seotud kõige kaalukamate keskkonnamõjudega, nagu toiduahelate varustamise kindluse vähenemine, eluspuude biomassis säilitatavasüsiniku vähenemine ning muud negatiivsed mõjud metsa- ja (pool)loodulikele ökosüsteemidele.

8. Osooni kriitiline saastetase inimtervise seisukohast määratakse Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) õhukvaliteedi suuniste kohaselt, et kaitsta inimesi mitmesuguste tervise mõjude, sealhulgas enneaegse surma ja haigestumuse suurenenud riski eest.

9. Lõige 9 asendatakse järgmise tekstiga.

9. Kanada puhul kehtib, et osooni mõjul inimeste tervisele puudub alumine künnisväärtus. Teisisõnu, kahjulikke mõjusid on täheldatud kõigi Kanadas registreeritud osoonikontsentratsioonide juures. Kehtestatud on Kanada välisõhu osoonisalduse kvaliteedistandard, mis aitab kaasa üleriigilistele ja piirkondlikele jõupingutustele, et tuntavalt vähendada inimtervisele ja keskkonnale tekkivat kahju.

10. Lõikes 10:

a) sõnad "määratakse kindlaks osooni kriitilised saastetasemed" asendatakse sõnadega "pannakse kriitilised saastetasemed paikas välisõhu osoonisalduse esmaste ja teiseste üleriigiliste kvaliteedistandardite vormis";

b) sõnadele "tervist piisava kindlusvaruga, samuti" järgneva koma järele lisatakse sõnad "selleks, et";

c) sõna "heaolu" järele lisatakse sõnad ", sealhulgas taimkatet,";

d) esimese lause lõpust kustutatakse sõnad "ja kasutada neid siseriikliku välisõhu kvaliteedi standardikehtestamiseks";

e) viimaseslauses asendatakse sõna "standardist" sõnaga "standarditest" ja

f) viimaseslausest kustutatakse sõnad "ülemääradeja/või".

11. Lisatakse uued jaotised IV, V ja VI:

IV. Tahkete osakeste kriitilised saastetasemed

A. EMEPigeograafilisel rakendusl alal paiknevate lepinguosaliste puhul

11. Tahkete osakeste (PM) kriitiline saastetase inimeste seisukohast määratakse WHO õhukvaliteedisuuniste kohaselt PM_{2,5} massikontsentratsioonina. Eeldatavasti vähendab sihttaseme saavutamine tõhusalt terviseriske. PM_{2,5} pikaajaline kontsentratsioon, mida väljendatakse aasta keskmise väärtusena, on terviseriskidega, sealhulgas oodatava eluea lühenemisega, võrdelises seoses. Seda näitajat kasutatakse integreeritud mudelites heitkoguste vähendamise eesmärgina. Peale aastase sihttaseme pannakse paika ka lühiajaline (24 tunnikeskmine) sihttase, mis on mõeldud pakkuma kaitset kõrgeimata saastetasemetega päevade vastu, mis avaldavad tuntavat mõju haigestumusele ja suremusele.

B. Põhja-Ameerika paiknevate lepinguosaliste puhul

12. Kanada puhul kehtib, et tahkete osakestemõjudel inimeste tervisele puudub alumine künnisväärtus. Teisisõnu, kahjulikkemõjusid on täheldatud kõigi Kanadas registreeritud tahkete osakeste kontsentratsioonide juures. Kehtestatud on Kanada välisõhu tahkete osakestesalduse kvaliteedistandard, mis aitab kaasa üleriigilistele ja piirkondlikele jõupingutustele, et tuntavalt vähendada inimeste tervisele ja keskkonnale tekkivat kahju.

13. Ameerika Ühendriikide puhul kehtestatakse kriitilised saastetasemed välisõhu tahkete osakeste sisalduse esmaste jateiste üleriigiliste kvaliteedistandardite vormis, et piisava ohutusvarugakaitsta elanikkonna tervist, samuti selleks, et kaitsta üldist heaolu (sealhulgas nähtavust ja tehismaterjale) kõikide teadaolevate või võimalike kahjulike mõjude eest. Integreeritud hindamismudelitest ja õhukvaliteedistandarditest juhendatakse II lisas toodud vähendamiskohustuste kehtestamisel Ameerika Ühendriikide jaoks.

V. Ammoniaagi kriitilised saastetasemed

14. Ammoniaagi kriitilised saastetasemed (määratletud artiklis 1) on mõeldud taime kaitseks ning need on määratud vastavalt konventsiooni dokumendile "Kriitiliste saastetasemete ja -koormustening õhusaaste mõjude, ohtude ja suundumuste modelleerimise ja kaardistamisemeetodite ja kriteeriumide käsiraamat".

VI. Õhusaasteainete vastuvõetav tasemed materjalide kaitse jaoks

15. Hapestavate saasteainete, osooni ja tahkete osakeste vastuvõetavad tasemed on mõeldud materjalide ja kultuuripärandi kaitseks ning need on määratud vastavalt konventsiooni dokumendile "Kriitiliste saastetasemete ja -koormustening õhusaaste mõjude, ohtude ja suundumuste modelleerimise ja kaardistamisemeetodite ja kriteeriumide käsiraamat". Saasteainete vastuvõetavad tasemed kujutavad endast maksimaalset ekspositsiooni, mida materjal suudab pikas perspektiivis taluda, ilma et sellega kaasneks kahjustusi, mis ületaksid teatud korrosiooni sihttasemeid. Seesugused kahjustused, mida saab välja arvutada annusele reageerimise funktsioonide alusel, tulenevad eri saasteainete koostõjust, mille täpsed kombinatsioonid sõltuvad konkreetsest materjalist: happesus (väävedioksiid (SO₂), lämmastikhape (HNO₃)), osoon ja tahked osakesed.

Artikkel 2 Jõustumine

12. Protokolli artikli 13 lõike 4 kohaselt jõustub käesolev muudatus nende lepinguosaliste suhtes, kes ei ole esitanud hoiulevõtjale protokolli artikli 13 lõike 5 kohast teadetühesakümne päeva jooksul selle edastamises komisjoni täitevsekretäri pooltkõigile lepinguosalistele, tingimusel et vastavat teadet ei ole esitanud vähemalt kuusteist lepinguosalist.

[Decision 2012/1](#) Amendment of annex I to the 1999 Protocol to Abate Acidification, Eutrophication and Ground-level Ozone